

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ BUHALTERINĖS APSKAITOS KOMPIUTERINIŲ PROGRAMŲ NAUDOJIMO TEISĖTUMO (ATITIKTIES) AUDITO ATASKAITA

2015-11-18 Nr. K14-13

Šilutė

ĮŽANGA

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, vykdydama 2015 metų veiklos planą bei Savivaldybės kontrolierės 2015-07-15 pavedimu Nr. K13-2, atlieka Šilutės rajono savivaldybės 2015 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio ir savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo auditą, kurio sudėtinės dalys bus atskiros audito procedūros.

Audituojami subjektai – Šilutės rajono savivaldybės viešojo sektoriaus subjektai.

Audito objektas – ilgalaikis nematerialusis turtas – buhalterinės apskaitos kompiuterinės programos.

Audito atlikimo tikslas – įvertinti kaip Šilutės rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovai vykdo teisės aktų reikalavimus, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita. Audituojamas laikotarpis – 2015 metai.

Audituojamuoju laikotarpiu Savivaldybės administracijos direktoriaus pareigas ėjo Sigitas Šeputis, nuo 2014-08-04¹ Centralizuotos buhalterijos skyriaus vedėjos pareigas laikinai ėjo – Džiuljeta Digrytė, nuo 2015-04-20² Centralizuotos buhalterijos skyriaus vedėja paskirta Anžela Bernotienė.

Audito procedūras: dokumentų tikrinimą, analizę, atitikimą teisės aktų nuostatoms atliko Savivaldybės kontrolierė Jolita Stonkuvienė, kontrolierės pavaduotoja Judita Subačienė.

Ši audito ataskaita yra dalis išvados, teikiamos Savivaldybės tarybai dėl 2015 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo. Ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai. Dėl to, kad atliktos teisėtumo (atitikties) audito procedūros, atskiros audito išvados nepateikiame, bus teikiamos bendrosios išvados. Rengiant audito ataskaitą, vadovautasi Administracijos ir biudžetinių įstaigų pateiktų duomenų ir dokumentų analize su prielaida, kad neegzistuoja kitų susijusių dokumentų, kurie darytų įtaką ataskaitoje išdėstytoms išvadoms.

¹ Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-08-04 įsakymas Nr. A2-537 „Dėl pavedimo Džiuljetai Digrytei laikinai eiti centralizuotos buhalterijos skyriaus vedėjo pareigas.“

² Šilutės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-04-15 įsakymas Nr. A2-128 „Dėl Anželos Bernotienės paskyrimo į pareigas.“

Kontrolės ir audito tarnyba jau 2010-11-30 įvertino Šilutės rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų pasiruošimą bei vykdomas procedūras, įgyvendinant Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą bei VSAFAS ir raštu³ informavo Administracijos direktorių.

Atkreipėme dėmesį į tai, kad vykdant buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformą, įgyvendinant VSAFAS, viešojo sektoriaus subjektams iškyla problemos dėl asignavimų naujų informacinių sistemų įdiegimui ir apskaitos darbuotojų kvalifikacijos kėlimui. Įgyvendinant VSAFAS, būtina siekti visų asignavimų valdytojų bei visų įstaigų, įeinančių į Finansų ministro patvirtintą Konsolidavimo schemą vieningos, bendros sistemos, kad finansinių ataskaitų rinkiniai, esminiai jų sudarymo dalykai turėtų vieningus principus, būdus bei metodus. Tai bus galima atlikti, kai visi viešojo sektoriaus subjektai turės naujas vieningas kompiuterines programas, atitinkančias ir suderintas darbui pagal VSAFAS ir tik tuomet bus galima parengti III lygio – vieningą Savivaldybės konsoliduotų ataskaitų rinkinį.

Administracijos direktoriui 2010 metais rekomendavome, kad visiems Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektams būtų įdiegtos vieningos kompiuterinės programos, atitinkančios ir suderintos darbui pagal VSAFAS. Administracija mūsų rekomendacijas svarstė, tačiau neįgyvendino.

Atlikus 2014 metais vertinimą, 2014-10-15 raštu⁴ Administracijos direktoriui, biudžetinių įstaigų vadovams nurodėme, kad Rusnės pagrindinėje mokykloje, Saugų J. Mikšo pagrindinėje mokykloje, Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyboje, Vainuto gimnazijoje, lopšelyje-darželyje „Gintarėlis“, Kintų pagrindinėje mokykloje, Juknaičių pagrindinėje mokykloje buhalterinei apskaitai tvarkyti neįdiegtos kompiuterinės apskaitos programos. Įstaigų vadovai nesiėmė priemonių bei nevykdė kontrolės dėl teisės aktų nevykdymo, kaip įstaigose pereita prie naujos apskaitos (nuo 2010 metų), diegiant VSAFAS nuostatas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Rusnės pagrindinės mokyklos, Saugų J. Mikšo pagrindinės mokyklos, Juknaičių pagrindinės mokyklos vadovai, pažeidžiant Vietos savivaldos įstatymo 27 str. 9 d. 8p. nevykdė Kontrolės ir audito tarnybos 2014 metais teiktų rekomendacijų. Audituotų subjektų vadovai per nustatytą savivaldybės kontrolieriaus terminą privalo ištaisyti audito metu nustatytus jų veiklos trūkumus ir pažeidimus ir apie jų pašalinimą raštu pranešti savivaldybės kontrolieriui.

Atliekant 2015 m. audito procedūras, vertinta, kaip įgyvendintos rekomendacijos, kaip 2015 metais biudžetinių įstaigų vadovai vykdo teisės aktų reikalavimus, ar užtikrina, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita bei sudaro sąlygas: „įsigyti ir naudoti kompiuterines programas ir kitas priemones apskaitai tvarkyti ir skaičiavimams atlikti“.

Vadovaudamasi Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi ir Finansų ministro Nr.1K-170⁵, Šilutės rajono savivaldybės taryba sprendimais⁶; įgaliojo Administracijos Centralizuotą buhalteriją 19-ai įstaigų tvarkyti buhalterinę apskaitą centralizuotai:

Pašyšių pagrindinės mokyklos;

Vilkyčių pagrindinės mokyklos;

³ Šilutės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2010-11-30 raštas Nr. K6-45 Administracijos direktoriui „Dėl procedūrų, įgyvendinant viešojo atskaitomybės sektoriaus įstatymo reikalavimus.“

⁴ Šilutės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2014-11-15 raštas Nr. K6-(3.1.8.)-73 Administracijos direktoriui „Dėl teisės aktų nevykdymo.“

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr.1K-170 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“.

⁶ Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2009-01-29 sprendimas Nr. T1-777 „Dėl buhalterinės apskaitos organizavimo“.
Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2009-10-29 sprendimas Nr. T1-1115 „Dėl buhalterinės apskaitos organizavimo“.

Saugų vaikų darželio;
 Švėkšnos lopšelio-darželio;
 Visuomenės sveikatos biuro;
 Šilutės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos;
 Žibų pradinės mokyklos;
 Gardamo pagrindinės mokyklos;
 Traksėdžių pagrindinės mokyklos;
 Suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro;
 Šilutės rajono vaikų meno mokyklos;
 Šilutės sporto mokyklos;
 Šilutės kultūros ir pramogų centro;
 Senųjų kaimo tradicijų kultūros centro;
 Inkaklių mokyklos-daugiafunkcio centro;
 Salos etnokultūros ir informacijos centro;
 Kintų Vydūno kultūros centro;
 Žemaičių krašto etnokultūros centro;
 Šilutės kamerinio dramos teatro.

Buhalterinės apskaitos tvarkymas įformintas Centralizuotos buhalterijos ir biudžetinių įstaigų sutartimis. Visoms išvardintoms įstaigoms tvarkyti apskaitą priskirtos Centralizuotos buhalterijos darbuotojai.

Šilutės rajono savivaldybės administracija, Centralizuotos buhalterijos skyrius, centralizuotai aptarnaujantis savivaldybės įstaigas ir biudžetinės įstaigos dirba: UAB „Progra“- „Apskaita“, UAB „Nevda“ – „Biudžetas VS“, UAB „Eksitonas Business Solutions“ įdiegtomis buhalterinės apskaitos programomis.

Savivaldybės administracijos buhalterės, Administracijos Centralizuotos buhalterijos darbuotojos, tvarkydamos BĮ apskaitą, naudoja visus UAB „Progra“ – „Apskaita“ sukurtus ir įdiegtus modulius, išskyrus darbuotojas, kurios tvarko viešųjų darbų bei darbo užmokesčio apskaitos operacijas senose dosinėse programose. Duomenų papildomas perkėlimas reikalauja papildomų darbo laiko sąnaudų, tam eikvojami ir papildomi žmogiškieji ištekliai. 2015 m. spalio mėnesį buvo diegiama nauja UAB „Progra“ – „Apskaita“ programos versija, kuri sumažins apskaitos operacijų atlikimo darbo laiko sąnaudas. Visi duomenys bus suvedami iki registro „Didžioji knyga“.

Vertinimo metu nustatyta, kad biudžetinės įstaigos, savarankiškai tvarkančios buhalterinę apskaitą, ne visos, ne visuomet, nevienodai išnaudoja buhalterinių programų galimybes.

BĮ, kuriose įdiegtos buhalterinės apskaitos programos, buhalteriai dirba ir visus modulius įsisavino pilnai:

UAB „Progra“ įdiegė buhalterinės apskaitos programos „Apskaita“ visus modulius ir kuriuos pilnai įsisavino: *F. Bajoraičio viešoji biblioteka, lopšelis-darželis „Žvaigždutė“, lopšelis-darželis „Žibutė“, Šilutės socialinių paslaugų centras, lopšelis-darželis „Pušėlė“, M. Jankaus pagrindinė mokykla, Šilutės senelių globos namai, Šilutės Vydūno gimnazija.*

UAB „Nevda“ sukūrė ir įdiegė buhalterinės apskaitos sistemą „Biudžetas VS“, kuri sukonfigūruota ir pritaikyta darbui pagal VSAFAS bei pasirinktą apskaitos politiką. Minėta programa dirba ir visus pagrindinius bei papildomus modulius įsisavino: *Rusnės specialioji mokykla, Saugų vaikų globos namai, Pamario pagrindinė mokykla.*

UAB „Eksitonas Business Solutions“ programos moduliais pilnai dirba *Ž. Naumiesčio mokykla-darželis, Usėnų pagrindinė mokykla, Ž. Naumiesčio gimnazija.*

BJ, kuriose įdiegtos buhalterinės apskaitos programos moduliai, buhalteriai dirba ir modulius įsisavino iš dalies:

UAB „Progra“ įdiegė buhalterinės apskaitos programos modulius, kuriais dirbama ir įsisavinta iš dalies, t. y., kai kurios apskaitos sritys (balansas - Didžioji knyga, ar kt. apskaitos sritys) tvarkomos Excel lentelių pagalba. *operatyviai reagavo į 2014 m. audito metu pateiktas rekomendacijas*

- Programos modulį „Didžioji knyga“ tvarko Excel lentelių pagalba, pilnai įsisavins 2016-01-01: Šilutės muziejus, Švėkšnos „Saulės“ gimnazija, lopšelis-darželis „Ažuoliukas“.
- Lopšelio-darželio „Gintarėlis“ apskaitai tvarkyti įdiegti 2015 m. moduliai, dirbama iš dalies, nuo 2016-01-01 planuojama dirbti programos moduliais;
- Šilutės pirmojoje gimnazijoje įdiegti buhalterinės apskaitos programos moduliai, tačiau neįsisavinti: Bankas, Įsipareigojimai, Paslaugos, pardavimai, Balansas – Didžioji knyga. Gimnazijos vyr. buhalterė neplanuoja nuo 2016-01-01 pereiti prie programos įsisavinimo galutinio etapo.

UAB „Eksitonas Business Solutions“ buhalterinės apskaitos programos moduliai, kuriais dirbama ir siekiama pilnai įsisavinti, išskyrus kai kurios apskaitos sritys vis dar tvarkomos Excel lentelių pagalba: Lopšelis-darželis „Raudonkepuraitė“ – DK formuojama Excel lentelėse, Vainuto gimnazija – baigiama diegti DK, Katyčių pagrindinė mokykla – DK iš dalies.

Kintų pagrindinė mokykla – programa įdiegta tik 2015-01-01. Nenaudojami moduliai: Tėvų įnašai (nors yra vaikų darželis), iš dalies naudojami moduliai: Bankas, Ilgalaikis turtas, Trumpalaikis turtas, Finansinės ataskaitos.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vainuto gimnazijos, lopšelio-darželio „Gintarėlis“ vadovai operatyviai reagavo į mūsų 2014 metais teiktas rekomendacijas ir jas įgyvendina. Atsakingi įstaigų darbuotojai (buhalteriai) siekia pažangos, įdiegtų buhalterinių apskaitos programų modulius įsisavina.

Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių⁷ 4 punktu, *už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako biudžetinės įstaigos vadovas, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu, vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumą, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka, tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.* Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių⁸ 6.6.2. straipsnio nuostatose numatyta, kad *biudžetinės įstaigos vadovas užtikrina, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita bei sudaro sąlygas: „įsigyti ir naudoti kompiuterines programas ir kitas priemones apskaitai tvarkyti ir skaičiavimams atlikti“.*

BJ, kuri įsigijo programą, bet neįdiegti buhalterinės apskaitos programos moduliai:

Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyboje 2015 m. birželio mėn. įsigyta programa, tačiau 2015-11-01 dar neįdiegti moduliai. Įstaigos vadovė nevykdė kontrolės dėl teisės aktų nevykdymo, kaip įstaigoje pereita nuo 2010 metų prie naujos apskaitos, diegiant VSAFAS nuostatas.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 // V. žinios, 2005, Nr. 67-2431.

⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 // V. žinios, 2005, Nr. 67-2431.

BI vadovai nevykdo teisės aktu reikalavimų, – buhalterinei apskaitai tvarkyti neįdiegtos reikalingos kompiuterinės programos, kad vyr. buhalteriai galėtų atsisakyti daug laiko sąnaudų reikalaujančių rankiniu būdu atliekamų operacijų, kurios sudaro riziką klaidų atsiradimui:

Rusnės pagrindinės mokyklos;
Saugų J. Mikšo pagrindinės mokyklos;
Juknaičių pagrindinės mokyklos.

Išstaigų vadovai nuo 2010 metų nesiėmė priemonių bei nevykdo kontrolės dėl teisės aktu nevykdymo, kaip ištaigoje pereita nuo 2010 metų prie naujos apskaitos, diegiant VSAFAS nuostatas. Taip pat, nuo 2010 metų minėtų ištaigų biudžetuose asignavimai ilgalaikiam nematerialiajam turtui – kompiuterinėms apskaitos programoms – nebuvo planuojami.

Neįdiegus kompiuterinių buhalterinės apskaitos programų, nepilnai panaudojant įdiegtų programų galimybes, dirbant „Excel“ sudarytų lentelių pagalba, didėja rizika klaidų atsiradimui, perkeliant duomenis rankiniu būdu iš pirminių apskaitos dokumentų į apskaitos registrus, žiniaraščius, Didžiąją knygą, mėnesines, ketvirtines, metines ataskaitas ir kt.

Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė 2015 m. Valstybinio audito ataskaitoje „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybėse atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ pateikė savo bei savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų nustatytas klaidas, neatitikimus: savivaldybėms vis dar sudėtinga parengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas taip, kad jose pateikti duomenys būtų teisingi. Valstybės kontrolė savo ataskaitoje nurodė sritis, kuriose yra galimybių pagerinti padėtį dėl netinkamo apskaitos organizavimo. Be kitų savivaldybių kaip apskaitos organizavimo trūkumų, kaip blogosios praktikos pavyzdžiais, ataskaitoje buvo nurodyta ir Šilutės rajono savivaldybė bei jos biudžetinės įstaigos, kurios nuo 2010 metų, nuo VSAFAS įsigaliojimo, vis dar nesugeba užtikrinti buhalterinės apskaitos programų įdiegimą ir patikimą apskaitos tvarkymą.

IŠVADOS:

1. Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių⁹ 4 punktu, už biudžetinės įstaigos buhalterinės apskaitos organizavimą atsako biudžetinės įstaigos vadovas, o vadovaujantis taisyklių 20 punktu, vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą.
2. Biudžetinės įstaigos vadovas užtikrina, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita bei sudaro sąlygas: „įsigyti ir naudoti kompiuterines programas ir kitas priemones apskaitai tvarkyti ir skaičiavimams atlikti“.
3. Neįdiegus kompiuterinių buhalterinės apskaitos programų, nepilnai panaudojant įdiegtų programų galimybes, dirbant „Excel“ sudarytų lentelių pagalba, didėja rizika klaidų atsiradimui, kad perkeliant duomenis rankiniu būdu iš pirminių dokumentų į apskaitos registrus, žiniaraščius, Didžiąją knygą, ataskaitas ir kt. Yra rizika, kad įstaigų finansinėje atskaitomybėje duomenys bus atvaizduoti neteisingai.
4. Rusnės pagrindinėje mokykloje, Saugų J. Mikšo pagrindinėje mokykloje, Juknaičių pagrindinėje mokykloje buhalterinei apskaitai tvarkyti neįdiegtos kompiuterinės apskaitos programos.
5. Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyboje tik 2015 m. birželio mėn. įsigyta programa, tačiau neįdiegti moduliai.

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 // V. žinios, 2005, Nr. 67-2431.

6. Šilutės pirmojoje gimnazijoje įdiegti programos moduliai, tačiau neįsisavinti: Bankas, Įsipareigojimai, Paslaugos, pardavimai, Didžioji knyga. Gimnazijos vyr. buhalterė neplanuoja nuo 2016-01-01 pereiti prie programos įsisavinimo galutinio etapo.
7. Kintų pagrindinėje mokykloje – programa įdiegta tik 2015-01-01. Nenaudojami moduliai: Tėvų įnašai (nors yra vaikų darželis), iš dalies dirbama: Bankas, Ilgalaikis turtas, Trumpalaikis turtas, Finansinės ataskaitos programos moduliais.
8. Įstaigų vadovai nesiėmė priemonių bei nevykdo kontrolės dėl teisės aktų nevykdymo, kaip įstaigose pereita nuo 2010 metų prie naujos apskaitos, vangiai diegiant VSAFAS reikalavimus.

REKOMENDACIJOS:

Savivaldybės merui

1. Įpareigoti įstaigų vadovus: Rusnės pagrindinės mokyklos, Saugų J. Mikšo pagrindinės mokyklos, Juknaičių pagrindinės mokyklos, kad buhalterinei apskaitai tvarkyti būtų neatidėliojant įdiegtos kompiuterinės buhalterinės apskaitos programos, kad būtų atsisakoma rankiniu būdu atliekamų apskaitos operacijų.
2. Įpareigoti Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnybos direktorę, kad būtų įdiegti kompiuterinės apskaitos programos visi moduliai ir jie būtų pilnai įsisavinti.
3. Įpareigoti Šilutės pirmosios gimnazijos direktorę, kad nebūtų sistemingai atidedama ir nuo 2016-01-01 būtų pereinama prie programos įsisavinimo galutinio etapo.
4. Įpareigoti Kintų pagrindinės mokyklos direktorę, kad buhalterinės apskaitos programos moduliai būtų pilnai išnaudojami, kad būtų kuo mažesnė rizika klaidų susidarymui.

Biudžetinių įstaigų vadovams

1. Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėmis tinkamai organizuoti įstaigos buhalterinę apskaitą.
2. Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėmis, užtikrinti, kad būtų laiku priimami sprendimai, susiję su buhalterine apskaita, įsigyti ir naudoti kompiuterines programas bei kitas priemones apskaitai tvarkyti ir skaičiavimams atlikti.
3. Siekiant išvengti klaidų rizikos apskaitos dokumentuose, imtis priemonių ir vykdyti kontrolę dėl aukščiau nurodytų teisės aktų nevykdymo, kaip įstaigose pereita prie naujos apskaitos, diegiant VSAFAS reikalavimus.

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 9 dalies 8 punktu, prašytume iki 2015-12-22 informuoti Savivaldybės kontrolierę apie rekomendacijų įgyvendinimą.

Savivaldybės kontrolierė

Jolita Stonkuvienė

Savivaldybės kontrolierės pavaduotoja

Judita Subačienė